

**Pan
Marek Woźniak
Marszałek
Województwa Wielkopolskiego**

INTERPELACJA

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 23 ustawy o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 r. (t.j.: Dz. U. z 2025 r., poz. 581 ze zm.) składam **interpelację w sprawie sztandaru 68. Pułku Piechoty z Wrześni.**

W związku z odnalezieniem w marcu ubiegłego roku sztandaru 68. Pułku Piechoty z Wrześni – zabytku o wyjątkowej wartości historycznej i symbolicznej dla regionu Wielkopolski – składam interpelację dotyczącą dalszych działań w sprawie jego zabezpieczenia i renowacji.

Z posiadanych informacji wynika, że Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego odmówiło przyznania środków finansowych na przeprowadzenie niezbędnych prac konserwatorskich. Tymczasem stan zachowania sztandaru wskazuje na pilną potrzebę podjęcia specjalistycznych działań, aby uchronić go przed dalszą degradacją.

W związku z powyższym proszę o informację:

1. Czy Samorząd Województwa Wielkopolskiego monitoruje obecną sytuację związaną z losem sztandaru?
2. Czy istnieje możliwość wsparcia finansowego lub organizacyjnego ze strony Samorządu Województwa Wielkopolskiego w celu przeprowadzenia niezbędnych prac konserwatorskich?

Pragnę podkreślić, iż początki 68. Wrzesińskiego Pułku Piechoty sięgają daty 21 stycznia 1919 roku, kiedy był wymieniany jako 1. Pułk Rezerwy Strzelców Wielkopolskich (sformowany na poznańskich Jeźyczach) i w czasie Powstania Wielkopolskiego walczył w ramach 3. Dywizji Strzelców Wielkopolskich. Od 15 marca 1919 roku nosił nazwę 10. Pułku Strzelców Wielkopolskich. Ostateczną nazwę – 68. Pułk Piechoty, otrzymał 1 lutego 1920 roku. W czasie

wojny 1920 roku z bolszewikami brał udział w bitwach nad Wkrą, pod Przemiarowem oraz nad Niemnem. Następnie, w związku z przemianowaniem 3. Dywizji Strzelców Wielkopolskich na 17. Wielkopolską Dywizję Piechoty pułk wszedł w jej skład i pozostawał do czasu jej rozformowania w 1939 r. 28 maja 1928 r. we Wrześni, prezydent RP Ignacy Mościcki wręczył pułkowi chorągiew, wspólny dar mieszkańców powiatu wrzesińskiego, konińskiego, kolskiego, słupeckiego oraz miasta Wrześni. Chorągiew została wykonana przez zakład Sióstr Magdalenek w Warszawie. Na płacie umieszczono m.in. herby wymienionych miast powiatowych. W kampanii wrześniowej jednostka była aktywna od pierwszych dni niemieckiej napaści, początkowo zajmując pozycję w rejonie miejscowości Staw – Wólka. W kolejnych dniach pułk przemieszcza się na linię Strzałkowo – Słupca - Łąd – Zagórów – Trabczyn, by następnie odbyć postój w miejscowościach Dąbrowice oraz Częciowe. W następnych dniach jednostka osiąga rejon zgrupowania w okolicach Łęczycy i wchodzi do walki na osi Łęczycza – Piątek. 9 września wieczorem, w początkowej fazie Bitwy nad Bzurą pułk zajmuje Górę św. Małgorzaty. 10 września kontynuuje marsz i zajmuje pozycje w Małachowie. Po niepowodzeniu kontrataku na linii Bzury, zgodnie z rozkazem gen. Kutrzeby, pułk odchodzi w kierunku na Warszawę. Po drodze w dniach 17 i 18 września stoczył zacięte walki w rejonie Puszczy Kampinowskiej. 23 września resztki pułku przebijają się do Warszawy i kontynuują walkę w jej obronie aż do 28 września 1939 roku, do czasu kapitulacji stolicy.

Sztandar znajduje się obecnie w Muzeum Ziemi Sochaczewskiej, które jeszcze w 2025 roku zwróciło się o pomoc do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach inicjatywy „Wspieranie działań muzealnych”. Wniosek muzeum nie został przyjęty w naborze konkursowym programu. Starano się więc o środki z puli rezerwowej ministerstwa. 20 marca br. nadeszła odpowiedź odmowna. Z uwagi na znalezienie artefaktu na terenie województwa łódzkiego (tj. na szlaku bojowym jednostki) i przechowywanie go również na terenie innego województwa jednostka nie ma możliwości skorzystania z dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych lub znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego. Tym nie mniej, z uwagi na rangę zabytku oraz jego znaczenie dla dziedzictwa historycznego Wielkopolski, zasadne wydaje się podjęcie wszelkich możliwych działań na rzecz jego ochrony.

Z poważaniem

Łukasz Grabowski